

A MAGYAR KIRÁLYOK VÁROSÁNAK EMLÉKEZETE
A SZLÁV IRODALMAKBAN,
NYELVEKBEN ÉS KULTÚRÁKBAN

Szerkesztette
Lukács István

ELTE BTK
Szláv Filológiai Tanszék
Budapest, 2021

A KÖNYV LÉTREJÖTTÉT AZ ALÁBBI INTÉZMÉNYEK
TÁMOGATTÁK

Szent István Hitoktatási és Művelődési Ház, Székesfehérvár
Székesfehérvári Egyházmegye
Székesfehérvári Horvát Nemzetiségi Önkormányzat
NKA Ismeretterjesztési és Környezetkultúra Kollégiuma
Zuglói Szlovákok Önkormányzata, Budapest
Terézvárosi Szlovák Önkormányzat

Szakmai lektorok
Lebovics Viktóra
Pátrovics Péter

Tördelés
Janiec-Nyitrai Agnieszka

© Szerzők, szerkesztő

Kiadja az ELTE BTK Szláv Filológiai Tanszéke
Felelős kiadó a Szláv Filológiai Tanszék vezetője
Sorozatszerkesztő Lukács István
A borítót tervezte Selleyi Tamás Ottó
Nyomdai kivitelezés Robinco Kft.
ISSN 1789-3976
ISBN 978-963-489-387-5

TARTALOM

LUKÁCS ISTVÁN: Előszó	7
Császari Éva: Ján Kollár és a cseh népnév etimológiája	9
DUDÁS ELŐD: Székesfehérvár és más magyar helynevek egy kaj-horvát krónikában	19
DUDÁS MÁRIA: A nő ábrázolása a magyar és bolgár nyelvben a frazeológiai kifejezések tükrében	31
FEDOSZOV OLEG: Hányféle hangszíne van az embernek? Karel Poláček <i>Bylo nás pět / Őten voltunk cimborák</i> c. regénye margójára ..	45
ISTVÁN ANNA: Ján Kollár első útirajzának magyar vonatkozásai	55
JAKOVljević DRAGAN: Székesfehérvár jelentősége a szerb kultúrában	67
KISS SZEMÁN RÓBERT: A magyar, szlovák, szlovén és horvát vidék és város térpoétikai megjelenítése Kollár <i>Útirajzában</i>	81
LUKÁCS ISTVÁN: A vasút heterotópiája Prešerennél és Petőfinél	97
LUKÁCSNÉ BAJZEK MÁRIA: A szó elszáll, az írás megmarad. A Magyar-szlovén internetes nagyszótárról	109
MANN JOLÁN: Koronázó városok: Székesfehérvár és Tengerfehérvár. Miroslav Krleža magyar témáinak adriai fejezete	133
MENYHÁRT KRISZTINA: A bolgárkertészek családi és nemzeti szerkezete a 20. század első felében	143

PAVIČIĆ MLADEN: <i>Ferdo Godina Bele tulpike</i> című regényéről	159
RÁGYANSZKI GYÖRGY: „Ő egyáltalában nem szláv hajlamból beszélt tótul”. A Mezőtúr-Szarvas vasútvonal átadása szociolingvisztikai kontextusban	173
URKOM ALEKSANDER: Történelmi események jelölése a lexikográfiában. Székesfehérvár mint történelmi események forrása a magyar-szerb lexikográfiában	185
VIG ISTVÁN: Nem minden fehér, ami annak látszik. Megjegyzések néhány magyar és horvát helynév értelmezéséhez	197
ZSILÁK MÁRIA: Csák Máté alakja, konfliktusos viszonya Károly Róberthez és helye a szlovák nemzeti mítoszokban	209

A SZÓ ELSZÁLL, AZ ÍRÁS MEGMARAD A Magyar-szlovén internetes nagyszótárról

Lukácsné Bajzek Mária

Abstract: The paper presents the Great Hungarian-Slovenian Online Dictionary, which was published in 2019 as a result of the cooperation of the Department of Slovenian Studies of the Eötvös Loránd University and the Akadémiai Kiadó Publishing House. It gives a detailed insight into the dictionary, the structure of each article, examines the user aspects taken into consideration during the editing, the richness of the articles, the working methods and the used materials and the help of the informants. The dictionary available on the website of Akadémiai Kiadó (www.szotar.net) containing almost 80,000 articles is intended for learners of Slovenian and Hungarian languages, students, translators, literary translators and it can be a useful resource for researching the vocabulary of the two languages.

Keywords: Hungarian-Slovenian dictionaries, bilingual dictionaries, online dictionary, Slovenian Studies in Budapest, Akadémiai Kiadó Publishing House

Bevezető

A szótári koncepció bemutatása, a szótárak előszava és a szótári recenzio is a metalexikográfiai műfaj körébe tartozik (Fábián). Cikkem írása során felvetődött bennem, hogy vajon kinek van könnyebb dolga, a kritikusnak, aki recenziojában keresi egy adott szótár jó és kevésbé jó megoldásait, esetleg hibáit, vagy a szótár egyik szerzőjének, főszerkesztőjének, akinek több mint öt év munkáját kell bemutatnia, érzékeltetnie a cikk olvasójával a szótárba fektetett hatalmas tudást, szakértelmet, a befektetett munkaórák sokaságát, a szótár célját, koncepcióját stb. Az a kérdés is felvetődött bennem, hogy minek is írom mindezt, hiszen ezeket úgysem olvassa senki (FÁBIÁN 2011). Mégiscsak abban reménykedem, hogy sok-sok évtized után, amikor majd aktuális lesz egy újabb szótár, az utókornak érdekesek lehetnek a tapasztalataink és megoldásaink. A kétnyelvű és többnyelvű szótárak célja fordítók, tolmácsok és különböző szakembe-

rek munkájának segítése. Ezt a célt tűztük ki magunknak mi is, és ez volt az elsődleges célja a megrendelőnek is. Fábián Zsuzsa véleménye szerint a kétnyelvű szótáraknak nem céljuk „a két nyelv egymás mellé állítása azért, hogy ezeknek egy adott korban egymáshoz viszonyuló összefüggéseit kontrasztív kor-lenyomatként bemutassa.” (FÁBIÁN 2011) Nagy nyelveknél, amelyek sok-sok nyelvpárban különböző szótárakkal rendelkeznek, ez valószínűleg nem szempont. Az első magyar-szlovén nagyszótár esetében ez is szempont volt. A szótár főszerkesztőjeként ezt a szemléletet képviseltem és erre ösztönöztem szerkesztő- és lektortársaimat is. A magyar hasáb adott volt, az abban szereplő címszavak, példák, frazémák szlovén megfelelőit kerestük, további jelentésekkel, jelentésozálókkal, jelentésváltozatokkal, példákkal bővítettük a szócikket, ha úgy éreztük, hogy az adott címszót, szókapcsolatot szlovén nyelven csak így tudjuk jól visszaadni. Az ötödik év folyamán lehetőségünk nyílt a szótár bővítésére, munkánk során tudatosan kerestük és a szótárunkba beépítettük a két ország kulturális, politikai, nemzetiségi kapcsolataira jellemző speciális szókincset. A szótár bővítése során nem hagyhattuk ki a koronavírus járvánnyal kapcsolatban mindkét nyelvben keletkezett új szavakat és a régiek új jelentéssel való kibővülését sem. A magyar és a szlovén nyelv története során voltak nyelvi érintkezések, a nyelvi kapcsolatokról vannak bizonyítékaink mindkét irányból, de igazi nyelvi kölcsönhatásról a Muravidéken beszélhetünk. A két nyelv genetikai különbözősége, a szerény kutatói érdeklődés miatt szerények a hasonlóságokat és különbözőségeket bemutató tudományos munkák is. A szótárunkban összegyűjtött anyag jó alapja lehet a nyelvészeti kutatásoknak is.

A mai felgyorsult, digitalizált világban elhangzottak olyan vélemények is, hogy valójában ma már nincs is szükség szótárakra, hiszen a neten minden elérhető, mindenre található megoldás, egyre több a fordítóprogram, különböző szótár. Nyelvtudománnyal foglalkozó szakemberek viszont hangsúlyozzák a lexikográfiai hagyomány ápolásának fontosságát és új szótárprojektek ösztönzését. (JESENSEK 2011: 9)

Eldöntendő kérdés volt, hogy nyomtatott, digitális, internetes, korpusz alapú (MICHELIZZA 2011: 20; PAIZS 2004) szótár készüljön-e.

1. Előzmények

Magyarországon a magyar-szlovén, szlovén-magyar szótárírás eddig csak szerény eredményeket tudott felmutatni. A budapesti Tankönyvkiadó és a ljubljana Državna založba Slovenije kiadásában 1982-ben megjelent a *Magyar-szlovén szótár*, amely válogatott iskolai szóanyagot is közölt. A kb. 25.000 címszót és mintegy 18.000 szókapcsolatot tartalmazó szótár szerzője Jože Hradil volt, aki Szlovéniában több szótárt is megjelentetett. A Magyarországon megjelent szótár magyar nyelvű részének szerzői Kosaras István és Szabó Gyula, bírálói pedig Dr. Kelemen József és Dr. Mokuter Iván voltak. A Magyarországon és Szlovéniában kiadott szótárak kis példányszámban jelentek meg és hamar elkeltek. A régiek újabb kiadása és újak szerkesztése folyamatosan foglalkoztatta a szlovéneket és a magyarokat is. Egy nagyszótár szerkesztése és kiadása ma is hatalmas pénzügyi és szakmai kihívás, megfelelő adatbázis, felkészült szerkesztők és pénzügyi forrás nélkül reménytelen feladatnak tűnt sokáig. A szlovén-magyar és magyar-szlovén nagyszótár kezdeményezést felkarolta a politika is, Magyarország és Szlovénia miniszterelnökei, Orbán Viktor és Janez Janša ezt szándéknyilatkozatban fejezték ki és biztosították a forrásokat. A Szlovén Tudományos Akadémia Fran Ramovš Nyelvtudományi Intézet Lexikográfiai Osztálya hamar elkezdte a munkát és elkészítette a szlovén-magyar nagyszótár A és B betűjét. Magyarországon az Emberi Erőforrások Minisztériuma a magyar-szlovén internetes nagyszótár elkészítésével az ELTE BTK szlovén szakát bízta meg. A szerkesztőbizottság a koncepció elkészítése és az Akadémiai Kiadóval történő szerződéskötés után a munkát 2015 júliusában kezdte el. A Kiadó az ELTE-vel kötött együttműködés keretén belül biztosította a magyar hasábot, amelyet tekintélyes magyar lexikográfusok szerkesztettek, és tartalmazza azt a magyar irodalmi, köznyelvi és minősített szókinccset, amely jól tükrözi Magyarországot és a magyar nyelv társadalmi, kulturális, gazdasági, történelmi képét. A szótár szerzőivel 70 000 szócikket tartalmazó szótár megírását vállaltuk, és a szótárt kibővítettük a magyar-szlovén kapcsolatokra, kétnyelvűségre, a Rábavidékre és a Muravidékre jellemző jellegzetes szókinccsel

és a szócikkeket további példamondatokkal bővítettük ki. A kiadó biztosította a megfelelő szótáríró programot, továbbá hozzáférést biztosított a www.szotar.net oldalon található összes szótárhoz.

2. A szótárról

Az elkészült magyar-szlovén szótár 79445 szócikket tartalmaz, az ekvivalensek mögött megtalálhatóak a megfelelő minősítések, vonzatok, az igéknél pedig a megfelelő ige párok. A címszót és a hozzárendelt jelentést gazdagon illusztráltuk, külön figyelmet szenteltünk a ritka, speciális, magyar kultúrával, történelemmel, társadalmi élettel kapcsolatos címszavak további példákon keresztül történő bemutatásának. Összegyűjtöttük a Magyarországra és a Szlovéniára különösen jellemző nyelvi, kulturális, gasztronómiai szókincset és ezek szlovén és magyar megfelelőjét, amelyekkel bővítettük a szócikkek és példamondatok számát. Összegyűjtöttük a rábavidéki és a muravidéki kétnyelvű terület helységneveit és azok képzett alakjait is. A szótárunkba felvettünk az aktuális új szókincset a társadalmi élet, informatika, egészségügy területéről. Különösen nagy gonddal dolgoztuk fel a frazémákat, amelyek ilyen terjedelemben még nem voltak feldolgozva és számos egyezőségen túl sokszor nagyon eltérnek, sokat pedig csak körülírással lehetett megmagyarázni. A frazémák az Akadémiai Kiadó szótáraiban a szócikk végén találhatóak és ezt a szerkezetet a magyar-szlovén szótárban is megőriztük, valamint megjelöltük azokat a szlovén frazémákat, amelyek a szócikk belsejében olyan magyar példamondatok megfelelői, amelyek nem frazémák. 2020-ban és 2021-ben mód nyílt a szótár áttekintésére és további bővítésére. Az új szóanyag tükrözi a koronavírus járvány alatt alkotott új szavakat és a régi járványokkal kapcsolatos szavakat is, amelyek most újból hangsúlyozottan előtérbe kerültek és némelyiknek a jelentése is módosult. Munkánk kezdetén felvettük a koronavírust, és akkor még nem sejtettük, hogy ez az új kór számtalan szócikkkel gazdagítja a szótárunkat.

Az új szócikkek gyűjtése és a szócikk tartalmának bővítése során tekintettel voltunk a felhasználók széles körére. Munkánk során felhasználtuk a szlovén nyelv tanítása és a fordítói munkánk során szerzett tapasztalatokat.

3. A nagyszótár szerkezete

3.1. Szócikkfej

A Kiadó által biztosított adatbázisban a szócikkfejben található a címszó és annak nyelvtani jellemzői.

3.2. A címszó

Szótárunk címszavait kövér betűvel, a szócikk többi részétől eltérő betűtípussal emeltük ki. A címszavak alapvetően szóköz nélkül írandó magyar szóalakok, amelyek szótári alakokként egy-egy szót (lexémát) képviselnek. Kivételt képeznek pl. azok a visszaható igék, amelyek csak a névmással együtt használhatók, pl. **elszólja magát**, vagy egyes tulajdonnevek, pl. **New York**.

A magyar címszavaknál figyelembe vettük a legújabb magyar helyesírási szabályokat pl. a régi helyesírás szerint különírt szavak egybeírását: fekete doboz → feketedoboz, fekvő beteg → fekvőbeteg, görög katolikus → görögkatolikus, keresztes pók → keresztespók; korábban egybeírandó szavak külön írása: cserbenhagy → cserben hagy, kisméretű → kis méretű; magánhangzózváltozás: ár-boc → árbóc.

A magyar címszó általában egyben a szó töve is, amelyhez a toldalékok kapcsolódnak. Kivételt képeznek az ikes igék és a ragos névutók, amelyeknél a tő végét függőleges választóvonallal (cezúrával) jelöljük (pl. **úsz |ik, mögé |m**).

Ha egyes alakok egymás után kétszer vagy többször is szerepelnek címszóként, akkor felső indexszámokkal vannak ellátva (pl. **vár¹ tn i** és **vár² fn**). Ezek olyan azonos alakú (homonim) szavak, amelyek általában nemcsak különböző jelentésűek, hanem különböző szófaják is, vagy egyéb nyelvtani tulajdonságukat tekintve térnek el egymástól.

vár¹

I. *tn i (vkire/vmire)* čakati *koga/kaj*, počakati *koga/kaj*, čakati *na koga/kaj*, počakati *na koga/kaj*

arra várhatsz! *gúny* na to lahko čakaš!

büntetés vár vkire kazen čaka koga

kedvező alkalomra vár čakati ugoden trenutek
kire vársz? koga čakaš?

már egy órája várok čakam že eno uro

várj csak! počakaj malo!

(na) várj csak! [*fenyegetés*] le počakaj!

II. *ts i vkit/vmit (vkitől/vmitől) pričakovati koga/kaj*

gyermeket vár pričakovati otroka

nem sokat várok ettől ne pričakujem preveč od tega

vendéget várok čakam/ pričakujem gosta

alig várom, hogy... komaj čakam, da ...

amint azt/ezt várni lehetett kot je bilo pričakovati

sokat várnak téled veliko pričakujejo od tebe

válaszát várva pričakujem vaš odgovor

vár² fn grad

egy vár romjai ruševine nekega gradu

várat ostromol oblegati grad

az én hazám az én váram moj dom je moj svet [poud.]

A vár¹ szócikkben, I. jelentésoztályban a tárgyatlan magyar ige szlovén jelentéseit adtuk meg, II. jelentésoztályban pedig a tárgyas ige jelentéseit, vár² szócikkben pedig a főnévi jelentéseket. Így jelöltük azokat a homonimákat, amelyeknek nemcsak különböző jelentésűek, hanem különböző szófajúak is, vagy más nyelvtani tulajdonságaikban különböznek.

Homonimaként jelöltük az azonos alakú, azonos nyelvtani tulajdonságú, de teljesen eltérő jelentésű szavakat is (pl. ár¹ és ár²).

ár¹ *fn* [*összeg*] cena

az árak emelkednek cene rastejo/ se dvigajo

az árak esnek cene padajo/ se nižajo

mennyi az ára? koliko stane?

ár-érték arány razmerje med ceno in kakovostjo

átlagos ár povprečna cena

baráti ár bratovska cena [*poud.*]

kedvezményes ár ugodna cena

kikiáltási ár [*árverésen*] izklicna cena

mérsékelt ár znižana cena

piaci ár tržna cena

számlázott ár fakturna cena

vkivel megegyezik az árban dogovoriti se s/z kom za ceno, zmeniti se s/z kom za ceno [*knj. pog.*]

ezen az áron po tej ceni, za to ceno

potom áron za smešno ceno, smešno poceni

még élete árán is átv tudi za ceno življenja

minden áron átv za vsako ceno; naj stane, kar hoče

semmi áron átv za nobeno ceno, na noben način

ár² *fn* [*vízár*]

1.

a) **poplava**, povodenj, tok

előnt vmit az ár poplava zalije kaj

a tenger árja tok morja

a víz árja tok vode

b) **átv** tok

2. **átv** [*nagy mennyiség*] **poplava**

a beszéd árja poplava besed, nenehno govorjenje

könnyek árja potoki solz

ár³ *fn* [*szerszám*] **šilo**

ár⁴ *fn* [*területmérték*] **ar**

Mind a négy szó teljesen más jelentésű főnév.

Ha egy szó bizonyos jelentéseiben különböző szófajokhoz sorolható, akkor nem homonim címszavakat, hanem egy címszó alatt különböző jelentéssztyályokat adunk meg, római számmal, pl. **arany I. fn...** **II. mn ...**

arany

I. fn

1. [*fém*] **zlató**

tízkarátos arany 10-karatno zlató

színtiszta arany čisto zlató

aranyba foglal vmit pozlatiti kaj

aranyat ás pridobivati zlató

2. [*érme*] **zlató**

II. mn **zlat**

A római I-gyel jelölt jelentésoosztály alatt főnévi, a II-vel jelölt alatt pedig a melléknévi jelentések szerepelnek.

körül

I. nu

1. [*térben*] okoli *koga/česa*, okrog *koga/česa*

a nap körül kering krožiti okoli/okrog Sonca

minden a gyerek körül forog *útv vse se vrti okoli otroka*

a/e körül a város körül okoli tega/ tistega mesta

2. [*időben/mennyiségben*] proti *komu/čemu*, okoli *koga/česa*, okrog *koga/česa*

nyolc óra proti osmi uri, okoli/okrog osmih / osme ure

dél körül proti poldnevu, okoli/okrog poldneva

úgy egymillió körül okoli/okrog milijon

II. hsz [*körbe*] (na)okoli, (na)okrog

A körül címszónál I. jelentésoosztály alatt a névutó jelentései a II. jelentésoosztály alatt pedig a határozószó jelentéseit adtuk meg.

3.3. Nyelvtani adatok

A szótárban csak a címszó szófaji minősítését adtuk meg, pl.: fn (főnév), mn (melléknév), mn ign (melléknévi igenév). Az igéknél jelöltük a tárgyas, tárgyatlan és visszaható igéket (ts i, tn i, vh i).

4. A célnyelvi megfelelők

A nyelvtani adatok után a célnyelvi jelentések következnek.

4.1. Szófaji megfelelők

4.2.1. Az ige

Az ige a magyar címszóban egyes szám harmadik személyben, a szlovén jelentésben pedig főnévi igenévi alakjában szerepel.

4.2.1.1. Aspektuspárok

Az igék szlovén ekvivalensét aspektuspárban adtuk meg, folyamatos magyar igénél szlovén folyamatos és befejezett igepárral, befejezett magyar igénél pedig szlovén befejezett és folyamatos igepárral pl.:

lemásol *ts i [írást]* prepisati kaj, prepisovati kaj; [egyéb alkotást] posneti kaj, posnemati kaj, kopirati kaj; [(fény)másolatot készít] (foto)kopirati kaj;

nyit

I. *ts i*

1. *átv is* odpirati kaj, odpreti kaj, odpirati komu/čemu kaj, odpreti komu/čemu kaj, odpirati kaj za koga/kaj, odpreti kaj za koga/kaj, razpirati kaj, razpreti kaj

tágra nyitja a szemét široko razpreti oči

ajtót nyitott nekem odprl mi je vrata

utat nyit odpreti cesto

az üzleteket reggel nyolckor nyitják trgovine odpirajo ob osmih zjutraj

2. [létesít] odpirati kaj, odpreti kaj

számlát nyit *gazd* odpreti račun

tűzet nyit vkire *kat* odpreti ogenj

üzletet nyit odpreti trgovino

A folyamatos és befejezett igék megfelelő használatát további példákkal illusztráltuk.

Különös figyelmet igényeltek a magyar igekötős igék, hiszen nemcsak a megfelelő szlovén aspektuspárokat volt nehéz meghatározni, hanem sokszor a megfelelő jelentésüket is. Pl.:

belép *tn i*

1. [bemegey] *vhova* vstopiti v kaj, vstopati v kaj

belép a házba vstopiti v hišo

2. [tagként] *vhova* vstopiti v kaj, vstopati v kaj

belép egy egyesületbe vstopiti v društvo, vstopiti v klub

3. [bekapcsolódik/megkezd] vstopiti v kaj
belép a háborúba vstopiti v vojno
belép az ötvenedik évébe vstopiti v svoje petdeseto leto
4. sp [távolugrás] prestopiti (mejno črto)
5. zene vstopiti
a második tétel után beléptek a vonósok po drugem stavku so vstopili godalci

belelép *tn i*

1. [vmibe] stopiti v kaj, stopati v kaj
2. [felgyorsít]
belelép a gázba biz pohoditi plin

4.2.1.2. A vonzatok

A magyar tárgyas igék és a hozzájuk tartozó példamondatok megfelelő vonzattal szerepelnek, ezért úgy döntöttünk, hogy a szlovén célnyelvi jelentéseket is vonzattal közöljük. A többjelentésű szavaknál a jelentéseket külön-külön adtuk meg, tehát minden igei jelentésnek saját vonzatát, a jelentések sora pedig az általános semleges jelentéstől a kisebb gyakoriságú minősített jelentés szerint következik. A szlovén igék vonzatai gyakran különböznek a magyarokétól, illetve a vonzatra vonatkozó adat újabb jelentésre utal. A magyar-szlovén nyelvi érintkezések éppen az igék vonzatának körében mutatnak számos interferenciát. Pl.: csinál *vmit* delati *kaj*; *vkínek* a kezére dolgozik *iti komu na roke*; ellene dolgozik *vkínek/vmínek* delati proti *komu/čemu*; dolgozik *vmin* delati *pri čem* és NEM delati *na čem*; követ *vkít/vmit* slediti *komu/čemu* NEM slediti *koga/kaj*, a *koga/kaj* vonzat a zaslédovati *koga/kaj*, zasléditi *koga/kaj* igékhez köthető.

Az alábbi szócikkek jól illusztrálják az egyezéseket és a különbségeket is.

követ¹ *ts i*

1. *vkít/vmit* slediti *komu/čemu*, zaslédovati *koga/kaj*, zasléditi *koga/kaj*
feltűnés nélkül v. **titokban követ vkít** neopazno slediti *komu követi* a **nyomot** *iti* po sledi

kocsival követ vkit peljati se za kom
nyomon követ vkit biti na sledi komu, zasledovati koga
a tekintetével követ vkit/vmit slediti koga/kaj z očmi/s pogledom

vmilyen célt követ átv is zasledovati cilj

követi a gondolatmenetet slediti miselnemu toku

2. [*vmi után következik*] *vmit* slediti *čemu*

az előadást vita követte predavanju je sledila diskusija

3. [*vkilhez/vmihez igazodik*] *vkit/vmit* slediti *komu/čemu*

követi vkinek a tanácsát slediti nasvetom koga

követi vkinek a példáját slediti zgledu koga

A magyar tárgyias igék vonzata a „valaki” és „valami” névmások rövidítésének megfelelő ragozott alakja, amelyeket igekötők, névmások, névutók és határozószók pontosíthatnak (pl.: *vkilhez/vmihez, vkire/vmire, vmin át, vhol, vhová*). A szlovén tárgyias igék vonzatai a „valaki” és „valami” „kdo” in „kaj” névmások megfelelő ragozott alakjai (pl.: *koga/česa, komu/čemu, koga/kaj, pri kom/čem, s kom/čim*).

Bizonyos magyar igék vonzatát határozószó egészíti ki, ahogy ez a következő, **átdob** ige 1. jelentésében is látszik, hiszen a jelentést csak így lehetett pontosan meghatározni.

átdob *ts i*

1. *vhova* *vreči koga/kaj kam*, metati *koga/kaj kam*

átdobta a labdát a szomszéd udvarára *vrgel* je žogo na sosedovo dvorišče

2. *vmin* *vreči koga/kaj čez kaj*, metati *koga/kaj čez kaj*, *vreči koga/kaj skozi kaj*, metati *koga/kaj skozi kaj*

átdobta a labdát a tetőn žogo je vrgel čez streho

3. *kat [csapatot]* *spraviti/preusmeriti vojaško enoto* na drugo stran

4.2. A főnév

4.2.1. Tulajdonnevek szerepeltetése a szótárban

A szótárunkba felvettük azokat a magyar női és férfi személyneveket is, amelyeknek nincs szlovén megfelelőjük, ezekben az

esetekben a személynevet ekvivalensként is feltüntettük és zárójelben jeleztük, hogy női vagy férfi személynévről van-e szó, pl.: **Előd** *tul* **Előd** (madžarsko moško ime).

Továbbá feljegyeztük az összes muravidéki és rábavidéki két-nyelvű település nevét, így ezek most egy helyen megtalálhatóak, sőt megadtuk ezek képzett alakjait is. Hasonlóképpen jártunk el a Szlovéniával határos magyar megyék és a szlovén régiók nevével is pl.:

Felsőszölnök *tul* Gornji Senik

felsőszölnöki

I. *mn* gornjeseniški, z Gornjega Senika

II. *fn* [férfi] Gornjeseničan; [nő] Gornjeseničanka

Kót *tul* Kot

kóti

I. *mn* koški, iz Kota

II. *fn* [férfi] Ko(t)čan; [nő] Ko(t)čanka

Alsó-Krajna *tul* Dolenjska

alsó-krajnai

I. *mn* dolenski

alsó-krajnai nyelvjárás dolensko narečje

II. *fn* [férfi] Dolenjec; [nő] Dolenjka

Vas megye *tul* županija Vas, Železna županija

4.2.2 Hímnemű és nőnemű ekvivalensek

Szótárunkban a személyekre vonatkozó főnévi címszavaknak megadtuk a hímnemű és nőnemű szlovén ekvivalensét is. Mivel a magyar nyelv nem különböztet meg nyelvtani nemeket, a női alakokat szóképzéssel, analógia alapján oldja meg, ezáltal a magyar címszavak között nem szerepelnek nőnemű alakok, pl. bírónő vagy pedig csak utalásként **tanárnő** → **tanár**. A szlovén nyelvi ekvivalensek

keresése itt is okozott nehézséget, hiszen bizonyos szakmákat ma már nők is űznek, vagy nem űzik, de a nőnemű szótári alakot fel kívántuk tüntetni pl.:

ügyész *fn* [férfi] drzavni tožilec; [nő] drzavna tožilka

főügyész [férfi] višji drzavni tožilec; [nő] višja drzavna tožilka

legfőbb ügyész [férfi] generalni drzavni tožilec; [nő] generalna drzavna tožilka

legfőbb ügyészségi ügyész [férfi] vrhovni drzavni tožilec; [nő] vrhovna drzavna tožilka

épületlakatos *fn* [férfi] stavbni ključavničar; [nő] stavbna ključavničarka

Ma már számos hölgyet ismerünk, akik olyan címeket és rangokat viselnek, amelyeket korábban csak férfiak viseltek pl.:

akadémikus

II. *fn* [férfi] akademik; [nő] akademikinja

őrnagy *fn, kat* [férfi] major; [nő] majorka

Van arra is példnánk, amikor két, gyakran használt nőnemű szóalak mellé egy harmadikat is feltüntettünk

dékán *fn* [férfi] dekan; [nő] dekanja, dekanica, dekanka

A nemek egyenlősége már a csecsemő címszó szlovén nyelvi ekvivalensében is megnyilvánul:

csecsemő *fn* [fiú] dojenček; [lány] dojenčica

4.2.3. Igei főnevek

A magyar nyelv könnyen képez igéből főnevet, a szóképzésnek ezt a módját ismeri a szlovén nyelv is, ezek az alakok szerepelnek *A szlovén helyírás szabályzat* szótári részében, azonban az analógia

alapján képzett kevésbé ismert alakok korpuszban való előfordulásuk és gyakoriságuk ellenőrzése során gyakran nulla találatot kaptunk, így ezeket nem szerepeltettük a szótárunkban. Pl. **elhangzás** analógia szerint *zazovenenje, zadonenje* lehetne, azonban ezeket a szavakat a szlovén nyelv nem ismeri, a megfelelő jelentéseket példák-
kal tudtuk illusztrálni.

elhangzás *fn*

a jel elhangzása után hagyjon üzenetet po pisku pustite sporočilo

a himnusz elhangzása után po himni

4.3. A melléknevek

4.3.1. A melléknév határozott és határozatlan alakja

A magyar nyelv csak határozatlan melléknevet ismer, a szlovén szótári ekvivalens is határozatlan melléknév, a határozott és határozatlan alakok helyes használatát példákön keresztül illusztráltuk, a tulajdonságot jelölő melléknév mindig határozatlan, a besoroló mindig határozott, a birtokos pedig mindig határozatlan. Pl.:

zenei *mn* glasben, muzikalen

zenei aláfestés glasbena spremljava

zenei alkotás skladba

zenei tehetség glasbeni talent, glasbena nadarjenost

zeneileg képzett glasbeno izobražen, glasbeno šolan

ragasztószalag *fn* lepilni trak

Bizonyos magyar melléknevek szlovén melléknévi ekvivalenseit vonzatokkal láttuk el, hogy pontosítani tudjuk a jelentést és segítsük a használatukat pl.:

főlényes *mn*

1. [*főlényjel elért*] premočen, superioren, močnejši *od koga/česa*, boljši *od koga/česa*

főlényes győzelem gladka zmaga

2. [beképzelt] *vzvišen do koga/česa*, *vzvišen nad kom/čim*, aroganten, objesten, ošaben

4.3.2 Melléknévi igenevek

A magyar szótárakban a melléknévi igenevek jelölése nem következetes, szótárunkban igyekeztünk az igéből képzett melléknevek szófaját melléknévi igenévként jelölni. Jelentésük megadása sok fejtörést okozott, hiszen ezeket gyakran csak körülírással vagy megfelelő szókapcsolatban lehetett megadni. Pl.:

adózó

I. *mn ign [adót fizető]* «ki plača davek»

II. *fn [férfi] davkoplačevalec; [nő] davkoplačevalka*

4.4. Kötőszavak, indulatszavak és módosítószók

Hasonló volt a helyzet a kötőszavakkal, indulatszavakkal és módosítószókkal, jelentésük pontos meghatározása sokszor több időt igényelt, mint egy igéé.

4.5. Névutók

A szlovén nyelvben nincsenek névutók, ezért a magyar névutók szlovén jelentéseit is vonzatok megadásával tudtuk pontosítani, ahogyan ezt a következő két példa is jól mutatja:

mögé *nu za koga/kaj*

az ajtó mögé *za vrata*

a/e mögé az asztal mögé *za tisto/to mizo*

mögött *nu za kom/čim*

a hátam mögött *za mojim hrbtom*

a/e mögött a ház mögött *za ono/tisto/to hišo*

5. Szlovén jelentések

5.1. Szinonimasor

A szótárban a célnyelvi jelentéseket normál betűkkel közöltük a legújabb szlovén helyesírás szabályai szerint, az alakváltozatokat illeszkedő ferde zárójellel, pl. *volivka/volilka, jazz/džez* választottuk el. A rokon értelmű jelentések sorát vesszővel választottuk el, ha bizonyos jelentéseket el akartuk különíteni, mert pl. más a stílusminősítésük, akkor ezt pontosvesszővel jeleztük, pontosvesszőt tettünk a szókapcsolatok közé is. Ha a címszónak több jelentése van, akkor az első helyen a legközelebbi jelentés áll, a további ekvivalensek pedig gyakoriság szerint következnek. Az általános, semleges jelentések után következnek a minősített jelentések pl.:

kiabál *tn i kričati, zakričati, vpiti, zavpiti; (okivel v. vkire) nadirati koga [poud.], nadreti koga [poud.],*

magára vesz vmit (i) [*felhúz, felvesz*] *obleči kaj; (ii) [magára terít] ogrniti si kaj čez ramo; (iii) átv [vállal] vzeti nase kaj, vzeti kaj osebno.*

A szókapcsolatok jelentésárnyalatait (i), (ii), (iii) jelöltük.

5.2. A jelentésváltozatok

A jelentésváltozatokat félkövér arab számmal, az alájuk tartozó jelentésárnyalatokat pedig fél zárójeles kisbetűvel jelöltük pl.:

edzett *mn ign*

1. [*ember*]

a) [*fizikailag*] *streniran, natreniran, utrjen*

b) [*sokat látott*] *izurjen*

2. [*fém*] *kaljen*

5.3. Jelentésosztályok

A jelentésosztályokat félkövér római számmal jelöltük pl.:

vall

I. ts i

1. [állít, kinyilvánít] priznavati *koga/kaj*, priznati *koga/kaj*, priznati *komu/čemu kaj*, priznavati *komu/čemu kaj*, izpovedovati *komu kaj*, izpovedati *komu kaj*

azt (a nézetet) vallom jaz sem mnenja, menim
eskü alatt vall vmit izpovedati kaj pod prisego
szerelmet vall izpovedati komu ljubezen

színt vall átv, fraz pokazati svojo pravo barvo, *fraz* priti s pravo barvo na dan

vmit magáénak vall priznati kaj za svoje

2. [elszenved]

kudarcot vall doživeti poraz

szégyent vall osramotiti se, blamirati se

II. tn i

1. [bírószágon/rendőrségen] pričati *proti komu/čemu*, pričati *za koga/kaj*, pričati *zoper koga/kaj*, izjaviti *kaj*

vki ellen/mellett vall pričati *zoper/za koga*

2. [mutat] *vkire/vmire* kazati *na koga/kaj*

irigységre vall to kaže na zavist

ez rá vall pejor to mu je podobno [*poud.*]

III. *vh i* **vallja magát** *vkinek/vminek v. valamilyennek* opredeliti se *za koga/kaj*, izreči se *za koga/kaj*

a barátjának vallja magát imeti *koga* za prijatelja

bűnösnek vallja magát priznati *krivdo*

kereszténynek vallja magát opredeliti/*izreči* se *za kristjana*

5.4 A minősítés

A Magyar-szlovén nagyszótárunkban szófaji minősítést és lexikai minősítést alkalmazunk. A szótár magyar és célnyelvi szlovén része is tartalmaz fogalomköri és stílusminősítéseket. Tekintettel arra, hogy a címszavaknak több jelentésük lehet, ezért a szótárban további olyan információra van szükség, amely a szótár használóját eligazítja a jelentések kiválasztása során. Ezek a további információk minősítések, vonzatok, szögletes zárójelbe helyezett vagy kurzivált ma-

gyarazatok lehetnek. A magyar hasáb többségében irodalmi nyelvi standard szókinccset tartalmaz, amelynél nem kell jelölni a minősítést, de megtalálhatók benne a kötetlen köznyelvi szavak (*köz*), terminusok (*gazd*), (*jog*), címszavak a területi, csoport- és rétegnyelvekből (*irod*), (*biz*), (*hiv*), valamint stílusértéket jelölő (*tréf*), (*pejor*), a jelentés átvittségére utaló címszavak (*átv*), ezeket a minősítéseket kurzíválva és zárójelben szerepeltetjük. Ha egy minősített magyar szónak nem találtunk azonos minősítésű ekvivalenst, csak stilisztikailag semlegest, akkor ezt a szlovén jelentés mögött [*neutr.*] minősítéssel jelezzük pl.: **ádámcsutka** *fn köz* adamovo/Adamovo jabolko [*neutr.*]; **abszolvál** *ts i, vál* absolvirati kaj [*neutr.*], **dödölle** *fn nép* dödoli, beli žganci [*neutr.*], **igéz** *ts i vál* uročiti koga/kaj [*neutr.*], očarati koga/kaj *z/s čim* [*neutr.*]. A magyar hasábban több minősítéssel rendelkező magyar címszót (pl. *kat*, *rep*) is találunk, ami azt jelenti, hogy az ilyen kvalifikátorokkal jelölt címszó katonai és repülőtechnikai terminus, vagy lehet régies és tréfás (*rég/tréf*).

váltó *fn*

1. *gazd* menica

idegen váltó tuja menica

saját váltó lastna menica

lejár a váltó menica poteče

váltót kiállít izdati menico

váltót (meg)óvatol vložiti protest menice

2. [*sín*] kretnica

átállítja a váltókat prestaviti kretnice

3. *sp*

a) [*csapat*] štafeta

b) [*verseny*] štafeta

5.5. Körülírás

Szótárunkban számos címszót csak körülírással tudtunk megmagyarázni szlovén nyelven. Különösen igaz ez a magyar kultúrával és történelemmel kapcsolatos szókészletre. Mindent megmozgattunk, hogy ezekre a szavakra is megfelelő ekvivalenst találjunk, hogy el-

kerüljük az enciklopédikus hosszú magyarázatokat, de ennek ellenére maradtak olyan fontosnak ítélt címszavak, amelyeket csúcsos zárójelben körülírással magyaráztunk meg. Pl.: **hadar** «hitro in ne-razložno govoriti»; *közb žlobudrati [poud.]*; **bikavér** *fn [bor]* «madžarsko vino iz rdečega grozdja trt modra frankinja, kadarka, merlot in modri pinot»; bikavér, bikova kri; **díszmagyar** *fn, rég* «madžarska paradna uniforma». Csak körülírással tudtunk megmagyarázmi számos magyar igenevet pl.: **oldó** *mn ign, vegy* «ki topi»; **hatalmas-kodó** *mn ign* «ki oblastno/samovoljno ravna».

5.6. Példák

Szótárunkban az egyjelentésű magyar címszavakat is igyekeztük példákkal illusztrálni. Ez különösen fontos volt azoknál a többjelentésű címszavaknál, amelyeknél így lehetett pontosítani a jelentést, illetve illusztrálni lehetett a címszó jellegzetes szemantikai környezetét. A példák lehetnek szókapcsolatok, egész mondatok, udvariassági fordulatok.

5.7. Terminusok

A Kiadótól kapott magyar szótári anyag gazdag jogi, gazdasági, műszaki, informatikai stb. anyagot tartalmazott. A terminusok sorát frissítettük és kibővítettük új szócikkekkel. Számos terminus önálló szócikként szerepel a szótárban vagy pedig a több jelentéssel bíró címszó egyik jelentéseként.

5.8. Frazémák

A szótár közel 2000 frazémát tartalmaz, amelyeket a szócikk végén gyűjtöttük össze és jól láthatóan jelöltük őket. Kulturális és történelmi okok miatt jó néhány magyar frazémának nincs szlovén megfelelője, de a két nyelv használóinak (fordítóknak, műfordítóknak) sok fejtörést okoznak, ezért úgy döntöttünk, hogy ezeket körülírással megmagyarázzuk, vagy pedig olyan ekvivalenst közlünk, amely a szlovén nyelvben nem frazéma. A szlovén frazémákat *fraz* rövidí-

téssel jelöltük, hogy jól elváljanak a nem frazémáktól. A megfelelő ekvivalensek keresését nehezítette a magyar és a szlovén frazeológiai kutatások részben eltérő módszere is. A szótár használója a szócikk belsejében is találhat *fraz* rövidítéssel ellátott ekvivalenst, és pedig olyan magyar példa fordításaként, amely a magyarban nem minősül frazémának.

6. Munkamódszerek

6.1. Szerkesztés

A szerkesztők a szerkesztési feladatokat a kiadó által biztosított szótáríró program segítségével végezték és html valamint xml formátumban őrizték meg. A szótárírás folyamata során többször találkoztunk, egyeztettünk és pontosítottuk a kritériumokat. Ezekben a megbeszéléseken részt vett Gál Zoltán is az Akadémiai Kiadó munkatársa, programozója, aki segített a menet közben felmerülő technikai nehézségek megoldásában és folyamatosan gondoskodott a bővülő adatbázis mentéséről, frissítéséről.

6.2. Lektorálás

Az elkészült szócikkek többszörös lektoráláson mentek át. Ezt tudatosan tettük, hiszen a szerkesztők megoldásait sokszor tovább kellett gondolni, pontosítani, egységesíteni a helyesírást. Esetünkben a főszerkesztő és a lektorok (anyanyelvi és kétnyelvű) nemcsak formális lektori feladatokat végeztek, hanem jelentősen bővítették a jelentések, példák, frazémák és új szócikkek számát.

6.3. A szótári adatbázis publikálása

Az elkészült szótári adatbázist Gál Zoltán segítségével számos szempontból ellenőriztük, pl. a magyar anyagot magyar helyesírás ellenőrzésével, a szlovén anyagot szlovén helyesírás ellenőrzésével, egységesítettük a rövidítéseket, magyarázatokat, minősítéseket stb., kiszűrtük a duplumokat, esetleges ekvivalens hiányt. Publikálásra

akkor került sor, amikor minden felmerülő szempontból ellenőriztük az állományt és elvégeztük a szükséges javításokat.

7. Segédeszközök

A szlovén ekvivalensek, minősítések és egyéb adatok keresése, ellenőrzése során a 2001-ben megjelent *A szlovén helyesírás szabályait* és az időközben aktualizált *A szlovén nyelv értelmezőszótárát* használtuk, amelyek könyv alakban, az interneten, majd később a fran.si szótároldalon voltak hozzáférhetőek. A Szlovén Tudományos Akadémia Nyelvtudományi Intézete által gondozott oldalon a későbbiek során több újabb hasznos szótár is megjelent pl.: a szinonima szótár, jogi szótár. A helyesírási szabályzat szótár részében használt minősítések és vonzatok mellett döntöttünk, és ezeket használtuk következetesen. Az ekvivalensek megadásánál saját nyelvi kompetenciából indultunk ki, hiszen több éves oktatói és fordítói tapasztalattal rendelkezünk. Oktatói munkánk alapján tudtuk, hogy a szlovén nyelvet tanulónak a helyes ekvivalensen kívül milyen további szótári információra van szüksége, fordítói, műfordítói és tolmácsolási tapasztalatainkból kiindulva számos terminust, kulturális és társadalmi élettel kapcsolatos címszó szlovén ekvivalensét tudtuk pontosan megadni, illetve tudtuk, hogy mely mérvadó szótárban és egyéb szakirodalomban található meg nagy valószínűséggel a keresett jelentést. Nagy segítségünkre voltak az Akadémiai Kiadó nagyszótárai is. Számos kérdéses megoldást az interneten, szlovén korpuszokban ellenőriztünk, ilyen hasznos forrásunk volt a gigafida.net. Számos címszó hosszás nyomozást igényelt, ilyen esetben felkutattuk a szakterület ismerőjét és legtöbbször sikerrel jártunk.

8. Internetes felület

A szótári koncepció kidolgozása során az internetes szótár mellett döntöttünk, hiszen tapasztalatból ismertük minden előnyét. Ha a szótárban rákeresünk az adott címszóra, akkor a képernyő közepén megjelenik a hozzá tartozó teljes szócikk, a képernyő baloldalán pedig azok a címszavak, amelyekben még előfordul vagy a hozzá

kapcsolódó szócikkben megtalálható a keresett szó. A szótárban a szlovén szavakra is rákereshetünk és használható eredményt kapunk.

9. Szótárdidaktika

A szótár elkészült, a neten hozzáférhető. A fent leírtak a szótár használatját segíthetik a használatban, azonban a közoktatás és a felsőoktatás szintjén is szükség lenne szótárdidaktikára (DRINGÓ-HORVÁTH 2017), hiszen a papíralapú, digitális és internetes szótárak használata eltér egymástól. A felhasználók leggyakrabban az egyszerűen és ingyenesen hozzáférhető szótárakat keresik, amelyek azonban csak egyszerű megoldásokat kínálnak. A *Magyar-szlovén nagyszótár* az internetes regisztráció után ingyenesen hozzáférhető, sőt mobiltelefonra is letölthető. A nagyszótár hasznos segítség lehet egyszerű nyelvi feladatoknál, de anyaga ennél sokkal több információt tartalmaz. Szótárdidaktika segítségével kellene a felhasználót megtanítani a helyes jelentések kiválasztására, a stílusminősítésekre, példák, frazémák stb. használatára.

10. A szótár szerzői

A szótár szerzői: Lukács István projektlevezető, Lukácsné Bajzek Mária főszerkesztő, Mladen Pavičić lektor, Natalija Ulčnik lektor, Dudas Előd, Rágyanszki György, Soós Brigitta, Várkonyi Alma, Tomka Tímea szerkesztők, Zoltán Gál az Akadémiai Kiadó munkatársa.

Munkánk során számos informátorral, az adott szakterület jó ismerőjével konzultáltunk. Segítségüket hálással köszönjük.

11. Összegzés

Az elkészült internetes nagyszótár az Akadémiai Kiadó neves lexicográfusai által gondosan összeállított magyar adatbázis alapján készült. Hasonlóképpen építettük fel az új szócikkeket is, amelyekkel bővítettük a szótárunkat. A szótár szerzőivel öt éven át dolgoztunk a szótáron, a kétnyelvű és anyanyelvű lektorok, valamint az adott szakterület neves ismerőjével történő konzultáció során arra töre-

kedtünk, hogy minőségi szótárt készítsünk a szlovén és a magyar nyelvet tanuló diákoknak, hallgatóknak, kutatóknak, fordítóknak és a két ország gazdasági, politikai, kulturális és egyéb kapcsolatain dolgozó szakemberek számára. A gazdag szótári anyag jó alapja lehet a két nyelv további nyelvészeti kutatásainak. A szótár egyúttal kordokumentum is, hiszen jól tükrözi a két nyelv lexikai gazdagságát, tartalmazza az aktuális legújabb szókincset és nem csak a semleges irodalmi standardba tartozó szavakat.

Magyarország Emberi Erőforrások Minisztériumának köszönjük a bizalmat és a pénzügyi támogatást, az ELTE BTK vezetésének a projekt befogadását, az Akadémia Kiadónak a partneri együttműködést és a szótárunknak biztosított helyet az elit ún. „nagy nyelvек” nagyszótári társaságában a www.szotar.net oldalon.

BIBLIOGRÁFIA

- DRINGÓ-HORVÁTH Ida, 2017: Digitális szótárak – szótáridaktika és szótárhasználati szokások. *Alkalmazott Nyelvtudomány* (Különkiadás). <http://alkalmazottnyelvtudomany.hu/wordpress/wp-content/uploads/DringoHorvath.pdf> (Utolsó letöltés: 2021. 04. 04.)
- FÁBIÁN Zsuzsa, 2011: *Mi „hiba” a kétnyelvű szótárban? Adalékok a kétnyelvű lexikográfia és szótárkritika elméletéhez és gyakorlatához.* A 2011. nov. 8-án az MTA „Lexikográfia és nyelvtechnológia” című tudományos ülésén elhangzott előadás elektronikus formában publikált változata. http://mta.hu/data/cikk/12/90/70/cikk_129070/Fabian_Zs_szotari.pdf (Utolsó letöltés: 2021. 03.14.)
- FÓRIS Ágota, 2002: *Szótár és oktatás.* Pécs: Iskolakultúra. <https://mek.oszk.hu/01800/01890/01890.pdf> (Utolsó letöltés: 2021. 02. 16.)
- JESEŇEK Marko, 2011: *Izzivi sodobnega slovenskega slovaropisja.* In *Izzivi sodobnega slovenskega slovaropisja.* Bielsko-Biala, Budapest, Kansas, Maribor, Praha: Zora, 9–11.
- MICHELIZZA, Mija 2011: *Sodobno slovaropisje in splet.* In *Izzivi sodobnega slovenskega slovaropisja.* Bielsko-Biala, Budapest, Kansas, Maribor, Praha: Zora, 19–37.
- PAJZS Júlia, 2004: *A korpuszalapú szótárírás alternatívái.* In *Lexikológiai és lexikográfiai látkép: problémák, paradigmák, perspektívák.* (Szerk.: Tóth Szergej – Földes Csaba – Fóris Ágota), Fasciculi Linguistici Series Lexicographica, Szeged: Generália 134–141. <https://adoc.pub/pajzs-julia-a-korpuszalapu-szotarirasi-alternativai.html> (Utolsó letöltés: 2021. 02. 16.)